

"Merak, musibeti ikileştirir, maddî musibeti kalpte de yerleştirmek için bir kök olur." cümlesini izah eder misiniz, merak musibeti nasıl ikileştirir?

"Merak, musibeti ikileştirir, maddî musibeti kalbde de yerleştirmek için bir kök olur. Hem kadere karşı bir nevi itiraz ve tenkidi ve rahmete karşı bir nevi ithamı içmam eder. Madem her şeyde bir güzellik ciheti var ve rahmetin bir cilvesi var ve kader, adâlet ve hikmetle iş görür. Elbette bu zamanda umum âlem-i İslâmı alâkadar edecek bir kudsî vazife yüzünden hafif bir zahmete ehemmiyet vermemekle mükellefiz."(1)

Buradaki merak, evham ve telaşı içinde barındıran zararlı bir meraktır. Yani kişi müthiş bir telaş ve endişe ile içinde bulunduğu musibetin sebebini merak ederek kendini ümitsizliğin içine sürüklüyor. Musibetin hikmet ve manevi cihetlerini düşünmeyip, sadece maddi ve zahiri yönlerini düşünüp musibetini ikileştiriyor. Musibet maddi iken, merak vasıtası ile manevi bir şeklide üstüne ilave ediyor. **Yani maddi musibetin yanında bir de manevi musibet olan vehim ve kuruntuya sebep oluyor bu tarz merak ve endişeler.**

Tıp ilmi bu gibi musibet ve hastalıklarda moralin en güzel bir yardımcı bir ilaç olduğunu ifade ediyor. Halbuki nazarı ve fikri maddeye hapsolmuş insanlar ölümü ve hastalığı tam bir bela ve hikmetsiz bir musibet telakki ettikleri için, dehşetli bir şekilde ölüm ve hastalıktan korkuyorlar. Bu korku merak vasıtası ile paranoya haline geliyor.

Paranoya, bireyin herhangi bir olay karşısında, olayın oluşumundan farklı olarak gelişebileceğini kendi içerisinde canlandırma yolu ile öne sürdüğü ve sınırsız sayıda çeşitlendirebileceği hayal ürünlerinin tümüdür.

Halk arasında, paranoya deyimini, genellikle bir şahsın, çevresindekiler hakkında aşırı şüpheciliğini tanımlamak için kullanılır. Böyle bir kişiye yapılan tavsiyeler, iyi niyetli bile olsa, o kişi tarafından kötü niyetle yapılmış olarak algılanır. Başkalarının kendisi hakkında komplo yaptığı kuruntusuna kapılabilir, kendilerine veya mülklerine karşı bir tehdit olduğu endişesi içine düşer. Bu düşünceler, o şahısa büyük rahatsızlık verir. Çevresindekiler de, bu durumdan rahatsız olur.

Merak duygusunu böyle yerlerde kullanmak yerine ilimde, tefekkürde, tahkik ve amelde kullanmak gerekir. O zaman merak musibeti ikileştirmez,

aksine daha da azaltarak insana nafi bir ilaç olur.

(1) bk. [Sualar, On Üçüncü Sua.](#)